

Zinātniski praktiskā **konference**

**Bērnu agrinās
attīstības novērtēšana –
ceļvedis bērnu atbalstam**

Bērna runas un valodas prasmju agrīna atpazīšana dzīves kvalitātes koncepta aspektā

G.Tomele, B.Trinīte
Liepājas Universitāte

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

**Bērnu klīniskā
universitātes
slimnīca**

**RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE**

**LIEPĀJAS
UNIVERSITĀTE**

**LAIMĪGI
BĒRNI**
Agrinā preventīvā
atbalsta sistēma
bērniem

Bērņa runas un valodas prasmju agrīna atpazīšana dzīves kvalitātes koncepta aspektā (G.Tomele, B.Trinīte)

Dzīves kvalitātes koncepts

Tas ir daudzdimensionāls koncepts un ietver visus dzīves aspektus:

- fizisko labsajūtu;
- materiālo labklājību;
- starppersonu attiecības;
- personīgo attīstību;
- emocionālo labsajūtu;
- sociālo iekļaušanos;
- pašnoteikšanos un tiesības (*Nacionālā enciklopēdija, 2024*).

Dzīves kvalitāte ir plašs jēdziens, kas saistīts gan ar **vispārējo labklājību sabiedrībā**, gan ar **katras personas personisko labklājību**.

Bērna runas un valodas prasmiņu agrīna atpazīšana dzīves kvalitātes koncepta aspektā (G.Tomele, B.Trinīte)

Dzīves kvalitātes koncepts

Dzīves kvalitāte ietver savstarpējā mijiedarbībā esošus objektīvus un subjektīvus rādītājus:

- **objektīvie rādītāji** – IKP uz iedzīvotāju, valsts statistikas fiksētie ekonomiskās un sociālās attīstības rādītāji (nodarbinātība, materiālie ienākumi, izglītības un veselības rādītāji u. tml.);
- **subjektīvie rādītāji** – iedzīvotāju aptaujas (*European Quality of Life Survey, EQLS*), kas iekļauj attieksmes un izvēles, resursus un pieredzi.

Dzīves kvalitātes mērķis – lai cilvēki sasniegtu savus individuālos mērķus un izvēlētos viņu ideālo dzīvesveidu (*Nacionālā enciklopēdija, 2024*).

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Bērnu klīniskā
universitātes
slimnīca

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

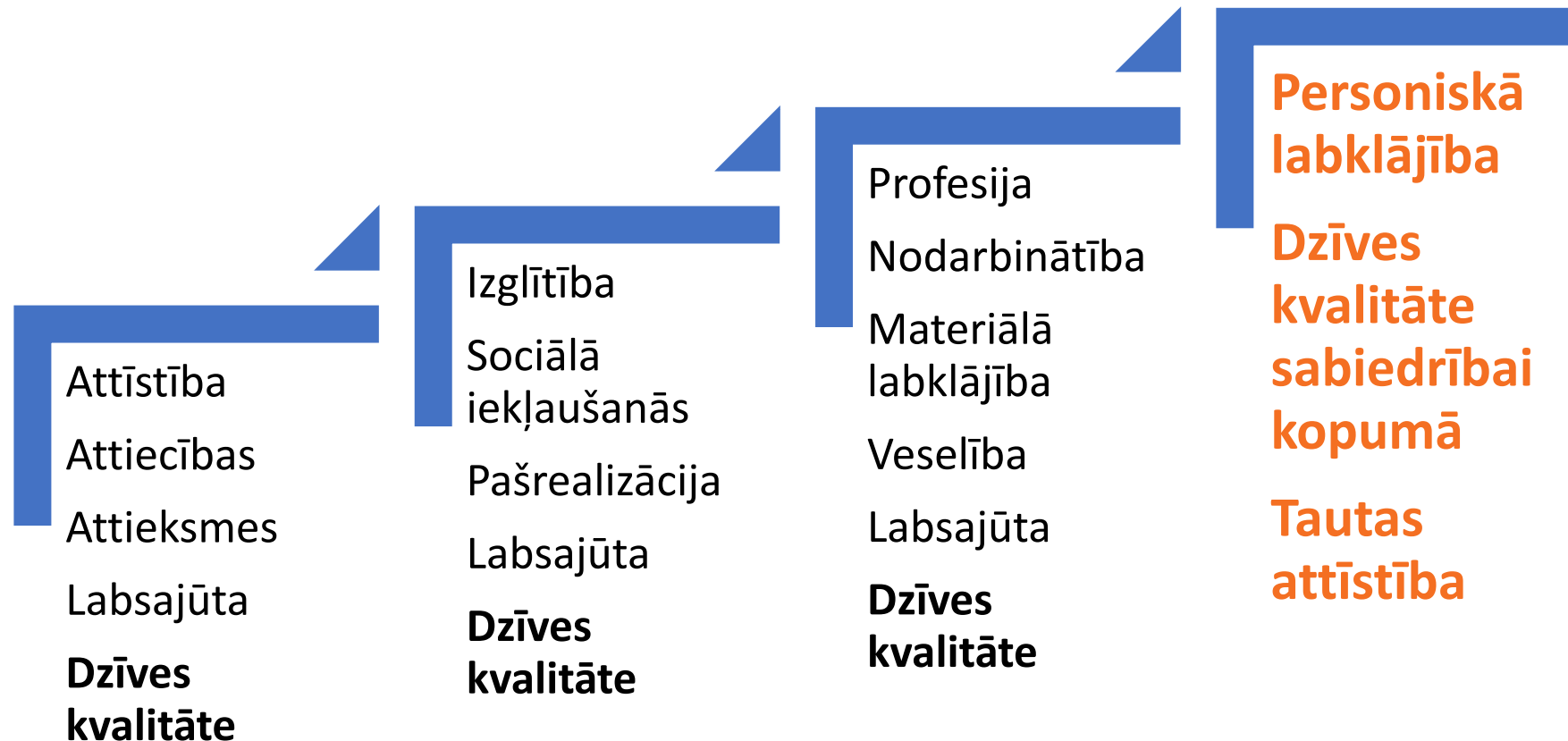
LIEPĀJAS
UNIVERSITĀTE

Agrinā preventīvā
atbalsta sistēma
bērniem

Bērna runas un valodas prasmju agrīna atpazīšana dzīves kvalitātes koncepta aspektā (G.Tomele, B.Trinīte)

Vai bērna runas un valodas prasmes ietekmē dzīves kvalitāti šodienas un nākotnes perspektīvā?

Bērņa runas un valodas prasmju agrīna atpazīšana dzīves kvalitātes koncepta aspektā (G.Tomele, B.Trinīte)

Runas un valodas attīstības multistrukturālais modelis dzīves kvalitātes un BAASIK kontekstā

Runa/valoda ←
↓
Dzīves kvalitāte

Bērna runas un valodas prasmju agrīna atpazīšana dzīves kvalitātes koncepta aspektā (G.Tomele, B.Trinīte)

BAASIK lietojuma praktiskais aspekts bērna runas un valodas prasmju agrīnā atpazīšanā un kopsakarību identificēšanā

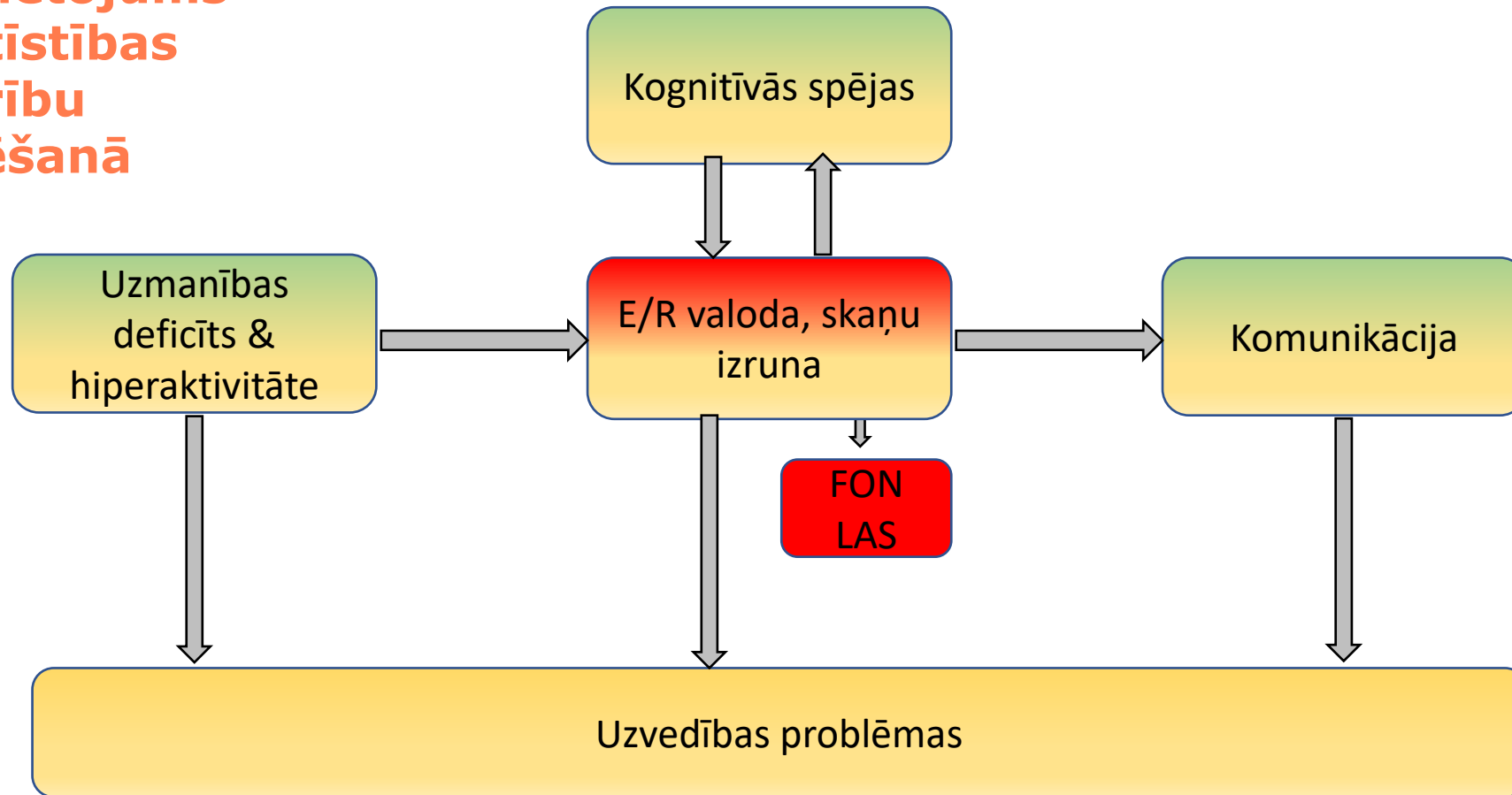
Zēns, 6 gadi 9 mēneši

- BAASIK vērtējums – pirmo reizi
- Vecāki, pirmsskolas skolotāji, Bērna spēju un prasmju tests

Vecāku aptaujas rādītāji	V_MOT		V_VALOD				V_KOG		V_ADAP			V_EE	V_KGSI		V_LP	V_RP	V_MA	V_OUDU		V_UDH		V_TRBANO	
	V_LM	V_SM	V_RV	V_EV	V_SK	V_PL	V_VUS	V_VI	V_KDM_D	V_IDZP_D	V_SOC_D		V_KG	V_SI				V_OU	V_DU	V_NU	V_HI	V_TRBA	V_NO
	3		1				3		3			3	2		3	3	3	2		2		3	
	3	3	3	3	1	1	3	3	3	3	3	3	2					2	2	3	1	3	3
Pirmskolas skolotāja aptaujas rādītāji	S_MOT		S_VALOD				S_KOG		S_ADAP			S_EE	S_KGSI		S_LP	S_RP	S_MA	S_OUDU		S_UDH		S_TRBANO	
	S_LM	S_SM	S_RV	S_EV	S_SK	S_PL	S_VUS	S_VI	S_KDM_D	S_IDZP_D	S_SOC_D		S_KG	S_SI				S_OU	S_DU	S_NU	S_HI	S_TRBA	S_NO
	3		1				2		3			3	3		3	3	3	2		3		3	
	3	3	1	1	1	1	3	1	1	3	3	3	2					2	2	2	3	3	3
Bērna spēju un prasmju testa rādītāji			B_VALOD			B_KOG_IQ		B_KOG_VIZ	B_KOG_VERB	B_Kog_AA													
			B_RV	B_EV	B_SK	2					2												
			2	2	1	1	2	3															
										B_FON	B_RAN	B_LAS	B_RAKS	B_MAT									
										1	3	1	3	3									

Bērna runas un valodas prasmju agrīna atpazīšana dzīves kvalitātes koncepta aspektā (G.Tomele, B.Trinīte)

BAASIK lietojums
bērna attīstības
kopsakarību
identificēšanā

Bērna runas un valodas prasmju agrīna atpazīšana dzīves kvalitātes koncepta aspektā (G.Tomele, B.Trinīte)

Rekomendācijas, kas balstītas BAASIK rezultātu analizē

1. Nekavējoties nepieciešama logopēda/audiologopēda konsultācija (6;9):
 - padziļināta runas, valodas un komunikācijas izvērtēšana;
 - logopēdiskās iedarbības uzsākšana;
 - esošās logopēdiskās iedarbības intensificēšana.
2. Psihologa/klīniskā psihologa konsultācija.
3. Vecāku atbalsts un jēgpilna iesaiste valodas attīstībā, fonoloģisko prasmju veicināšanā.

Sadarbība: vecāki – pedagogi – logopēdi/audiologopēdi – psihologi.

Rezultāts: iespējamo attīstības grūtību risku mazināšana/novēršana un bērna dzīves kvalitātes uzlabošanās šodienas un nākotnes perspektīvā.

Bērņa runas un valodas prasmju agrīna atpazīšana dzīves kvalitātes koncepta aspektā (G.Tomele, B.Trinīte)

2024. gads
Eiropas Logopēdijas tēma

**Sadarbība ar citiem
profesionāļiem un aprūpētājiem**

6. marts

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Bērnu klīniskā
universitātes
slimnīca

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

LIEPĀJAS
UNIVERSITĀTE

Agrīnā preventīvā
atbalsta sistēma
bērniem

Bērna runas un valodas prasmju agrīna atpazīšana dzīves kvalitātes koncepta aspektā (G.Tomele, B.Trinīte)

Kopsavilkums

1. Bērna runas un valodas attīstība ir jāskata sistēmiskā un pēctecīgā veselumā, ietverot gan komunikācijas, runas procesa un valodas lingvistisko struktūru attīstības, gan eksogēno un endogēno faktoru ietekmes analīzi.
2. BAASIK skrīninga instrumenta lietojums ļauj savlaicīgi identificēt iespējamus grūtību riskus un noteikt dažādu attīstības jomu savstarpējo mijiedarbību/kopsakarības, lai izstrādātu uz objektīviem datiem balstītus un individuāli pielāgotus intervences pasākumus.
3. Agrīna runas un valodas attīstības grūtību risku identificēšana un savlaicīga starpdisciplināras intervences pasākumu īstenošana mazinās iespējamo traucējumu riskus, un ir viens no dzīves kvalitātes priekšnoteikumiem gan katras personas personiskās labklājības, gan sabiedrības vispārējās labklājības perspektīvā.

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

2027
Nacionālais
attīstības plāns

Valsts kanceleja

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Bērnu klīniskā
universitātes
slimnīca

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

LIEPĀJAS
UNIVERSITĀTE

LAIMĪGI
BĒRNI

Agrīnā preventīvā
atbalsta sistēma
bērniem